

Värmländska byggnadsminnen: Odenstads herrgård

Kommun: Säffle

Socken: Gillberga

Funktion: Privatbostad

Tillgänglighet: Gården är inte tillgänglig för besökare.

Beskrivning

Odenstad herrgård är belägen vid Byälvens östra strand, cirka två kilometer nordöst om Gillbergakyrka. Byggnaden saknar i dag sina flyglar men ger ändå en bild av den karolinska herrgårdstyp som var vanlig i Värmland från 1600-talet och en bit in på 1700-talet.

Inkomster från järnbruk och lantbruk möjliggjorde ett mer ståndsmässigt byggande i barock och rokoko. Kring dessa miljöer utvecklades en herrgårdskultur präglad av ett rikt sällskapsliv där musik och litteratur var betydande inslag.

Gården Odenstad omtalas första gången år 1355 och ett gravfält nära gården visar på en bosättning i området från järnålderns senare del. År 1758 uppfördes nuvarande manbyggnad av brukspatron Fredrik von Lang och 1762 flyttade häradshövding Knut Lilljebjörn till gården. År 1816 stod här ett bröllop mellan hans barnbarn Anna Lisa och skalden Erik Gustaf Geijer. Odenstad fanns i slakten Lilljebjörns ägo fram till 1860. Bland senare ägare kan nämnas kapten Fredrik Gustav Lilliehöök, hans son Carl Malkolm Lilliehöök och hovnotarie R Martin.

Manbyggnaden är en två våningar hög timmerbyggnad som kröns av ett byggnadshistoriskt intressant säteritak, där Glavaskiffer mönsterlagts på öppen läkt. Taket är valmat och italian med små runda vindsfönster delar det höga taket i en övre och en nedre del. Släta trälisener delar in den rödfärgade panelfasaden och i båda våningsplanen finns sex axlar smårutiga fönster med vita snickerier. De rivna flyglarna beskrivs i Henrik Lilljebjörns memoarer som två kvadratiska

byggnader med höga tornlika, spetsiga tak som var skifferbelagda och krönta av järnflöjlar där namn och årtal var uthuggna. I dem inrymdes drängkammare och källare respektive bagarstuga, brygghus och pigkammare. Ett lusthus sägs också ha funnits intill den högra flygeln.

Interiöra snickeriinredningar finns bevarade huvudsakligen från 1800-talets förra hälft. Förutom kakelugnar av enklare 1800-talstyp finns en rokokokakelugn med gul glasyr och blåsvarta stänk.

Någon gång under 1800-talet reveterades byggnaden i vit puts och fönstersnickerierna målades gröna. Vid en omfattande restaurering på 1960-talet fick byggnaden tillbaka sitt sena 1700-talsutseende.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar byggnadens exteriör, rumsindelning, fast inredning samt ett avgränsat område kring gården, där inga väsentliga förändringar får ske. För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Lilljebjörn, K, *Hågkomster af fordna dagars tänkesätt, seder och bruk i min födelseort*, Örebro 1862.
- Lilljebjörn, H, *Hågkomster från ungdomen*, Stockholm 1865.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.